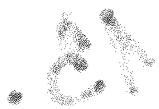

I. Obecně

1. Je vhodné konstatovat, že je chvályhodné, že byla všem zainteresovaným dána dostatečně dlouhá lhůta na prostudování materiálu.
2. Méně pochvalně se lze vyjádřit o zveřejněném materiálu. Z dokumentu není zřejmé, v jakých parametrech trh se skladovací kapacitou v ČR nefunguje, a proto stejným způsobem není jasné, jak bude vyhodnocován přínos navržené úpravy modelu trhu s plynem. V materiálu zásadním způsobem postrádám nastavení vztahů mezi entitami.
3. Vzhledem k tomu, že navržená úprava představuje v rámci členských států EU revoluční úpravu, která nemá obdoby, je nezbytné, aby předkladatelé vyhodnotili soulad této úpravy se stávajícím s entry-exit modelem. Pokud by tvůrci modelu trhu s plynem předpokládali takovouto změnu konfigurace trhu s plynem, pak by se základní principy řešení objevily v textu nařízení č. 2017/460, kterým se zavádí kodex sítě harmonizovaných struktur přepravních sazeb pro zemní plyn, (TAR NC). Dá se odůvodněně očekávat, že do výpočtu ceny podle TAR NC budou zásobníky plynu zahrnuty. Ve smyslu nařízení bude tedy neexistence tarifu pro přepravu do zásobníku, resp. jeho nulová výše představovat více jak 50% slevu podle článku 9 nařízení. Žádám tedy, aby, v případě, že bude rozhodnuto o přijetí návrhu, byla provedena konzultace, jejímž předmětem bude odůvodnění požadované nařízením. Nelze uvést trh s plynem v nejistotu, že zavedená úprava bude v důsledku TAR NC zrušena.
4. V návrhu se uvádí, že provozovatelé zásobníků plynu mají problémy se zajištěním dostatečného množství finančních prostředků na provoz a hrozí proto jejich uzavírání. Toto tvrzení nelze než považovat za plané vyhrožování, neboť podle veřejně dostupných informací mají sami provozovatelé zájem na tom, aby byla nabídka skladovacích kapacit v ČR větší – provozovatel MND Gas Storage plánuje do roku 2019 rozšířit svoji skladovací kapacitu ze stávajících 255 mil.m³ na 280 mil.m³. V roce 2016 došlo ke zprovoznění zásobníku plynu v Dambořicích s kapacitou 115 mil. m³, jehož konečná kapacita má dosáhnout 480 mil. m³. Podle Desetiletého plánu provozovatele přepravní soustavy 2017-2026 má být připojena další skladovací kapacita, lze dedukovat, že se jedná o zásobník Dolní Bojanovice, čímž nabídka skladovací kapacity bude rozšířena o dalších 576 mil.m³. Tyto aktivity tedy nekorespondují s tvrzením v materiálu. Vzhledem ke konkurenci je tedy na místě, aby podmínky byly vyhodnocovány pohledem plně tržního prostředí. Stejně jako v jiné podnikatelské činnosti je nabídka skladovací kapacity předmětem průniku tržní nabídky a poptávky, a nelze touhu po vyšším zisku nahrazovat pseudoregulačními opatřeními. V případě, že v aukcích stanovená cena skladovací kapacity dlouhodobě klesá, indikuje tato skutečnost převis nabídky nad poptávkou. Není ekonomický důvod takový převis uměle udržovat, aniž by přinášel konkrétní a zdůvodnitelný pozitivní efekt na všechny účastníky trhu s plynem.
5. Pokud budou provozovatelé zásobníků trvat na tom, že jejich zisk má být zaručen, potom by mělo dojít ke změně přístupu k zásobníkům plynu tak, aby Energetický regulační úřad stanovoval ekonomické parametry podnikání (zásobníky by měly být tedy regulovány) a stejně jako v případě provozovatelů distribučních soustav provedl kontrolu nákladů a přispěl k jejich radikálnímu snížení.

6. V souvislosti s uváděnou nízkou poptávkou po skladovací kapacitě, je vhodné uvést, že společnost RWE Gas Storage získala z veřejných prostředků podporu pro svoji činnost ve výši 910 mil. korun. („RWE Gas Storage získala dotaci na výstavbu nových skladovacích kapacit

Evropská komise dnes oficiálně oznámila, že projekt společnosti RWE Gas Storage na rozšíření skladovací kapacity jejího virtuálního zásobníku plynu je mezi 43 vybranými projekty z oblasti energetiky a plynárenství, které získají dotaci v rámci Evropského programu oživení energetiky (EEPR). Program vyhlásila Evropská komise v březnu 2009 s cílem omezit dopad finanční krize a posílit evropskou energetickou infrastrukturu.

Dotaci ve výši 35 mil. eur (přibližně 910 mil. Kč) využije společnost RWE Gas Storage na financování rozšíření skladovací kapacity podzemních zásobníků plynu Třanovice a Tvrdonice. Do roku 2012 by měla v rámci projektu vzniknout nová skladovací kapacita v objemu 450 mil. m³. Projekt tak významným způsobem přispěje ke zvýšení bezpečnosti dodávek odběratelům v České republice.“ <http://www.mpo.cz/cz/energetika/plynarenstvi-a-kapalna-paliva/vyzva-k-podani-zadosti-na-podporu-projektu-v-ramci-evropskeho-energetickeho-programu-obnovy-eepr-pro-ekonomickou-obnovu-energetickeho-sektoru--60441/>; <http://www.innogy-gasstorage.cz/cs/1970-1769/>)

Občané České republiky prostřednictvím odvodů do rozpočtů EU, které jsou následně předmětem přerozdělování, přispěli na rozšíření skladovacích kapacit. Nevidím proto důvod, aby zákazníci v ČR přispívali znovu ke zvýšení bezpečnosti dodávek tím, že na ně bude přenesen náklad související s přepravou zemního plynu do zásobníků.

II. Konkrétně k materiálu

1. „Bod virtuálního zásobníku plynu „splyne“ s virtuálním obchodním bodem.“

Vzhledem k tomu, že je virtuální obchodní bod představován přepravní soustavou, není toto splnutí v rozporu s pravidly unbundlingu? Vzhledem ke změně uspořádání na trhu s plynem, které se zásadním způsobem dotkne provozovatele přepravní soustavy, by měla být vyřešena otázka, zda nebude třeba provést novou certifikaci nezávislosti provozovatele přepravní soustavy.

2. Jak bude vyřešena smluvní otázka přístupu na virtuální obchodní bod? Dnes se na tento bod přistupuje na základě smlouvy s operátorem trhu. Pokud dojde ke splnutí virtuálního bodu zásobníku plynu s virtuálním obchodním bodem, bude tak na základě smlouvy s operátorem trhu zajištěn přístup do zásobníku plynu? Bude v důsledku splnutí při respektování skutečnosti, že za virtuální obchodní bod je zodpovědný operátor trhu, skladovací kapacita nabízena prostřednictvím operátora trhu, nebo budou na virtuálním obchodním bodě fungovat jak operátor trhu, tak i provozovatelé zásobníku plynu? Jak bude řešeno z pohledu smluvních vztahů?
3. „pokles atraktivity skladování a jeho nižší atraktivita vůči zahraničním zdrojům flexibility“

Podobná tvrzení by měla být doložena uvedením konkrétních čísel a porovnání. V tomto případě by tedy měly být uvedeny ceny za skladovací kapacitu (produkty nabízené v ČR a k nim

porovnatelné ekvivalenty) na trzích, které mohou poskytovat flexibilitu. Součástí přehledu by měly být i náklady na přepravu plynu (flexibility) do ČR.

4. „... by mohla zvýšit pravděpodobnost nezajištění návratnosti investic do podzemních zásobníků a způsobit jejich uzavírání z důvodů dlouhodobé nerentability“

Z výročních zpráv není jasné, s jakými ekonomickými parametry jednotliví provozovatelé vykonávají svoji ekonomickou činnost. Uvedený výrok je možné považovat za smysluplný pouze tehdy, pokud bude materiál doplněn o ekonomickou analýzu nerentability s tím, že tato analýza bude obsahovat data o všech provozovatelích zásobníků plynu.

5. „... by mohla zvýšit pravděpodobnost nezajištění návratnosti investic do podzemních zásobníků a způsobit jejich uzavírání z důvodů dlouhodobé nerentability“

V případě, že provozovatel zásobníku plynu není schopen dosahovat požadované ziskovosti, měla by být stejně jako u jiných podnikatelských činností primárně vyhodnocena možnost prodeje zásobníku plynu. Díky podobným transakcím získala skupina MND zásobníky v Německu. Vzhledem k výše popsanému zájmu o český trh se dá předpokládat, že by každý podzemní zásobník plynu našel, díky strategické poloze ČR, svého nového majitele.

6. „Tabulka průměrné výsledné ceny v aukci RWE...“

Domnívám se, že by tato tabulka (graf) měla být doplněna o hodnoty za všechny společnosti. Zároveň by v materiálu popisovaná tržní situace na českém trhu měla být prokázána přehledem všech aukcí, z něhož bude zřejmé, jak velké množství skladovací kapacity bylo nabízeno, na jaké období bylo nabízeno, jaká byla vyvolávací a konečná cena, kolik subjektů se zúčastnilo aukce, mezi kolik entit byla skladovací kapacita rozdělena.

7. „...jakákoli přírážka v podobě přepravního tarifu snižuje atraktivnost skladování a míru jeho aktivního využití“

Tento výrok nekoresponduje s informacemi o využívání zásobníků plynu. Podle veřejně dostupných informací byly zásobníky plynu na konci vtláčecích období vždy naplněny na více jak 90 %, v tisku byly zaznamenány informace, že zásobníky plynu jsou před zimou plné a tedy připravené krýt odběrové špičky. Pro komplexnost by měl být tento výrok doplněn porovnáním ceny za přepravu do zásobníku a ze zásobníku mezi členskými zeměmi.

8. „Obchodníci uskladňující plyn v ČR budou navrhovanou změnou dotčeni zásadním způsobem...“

Odstranění „přirážky v podobě přepravního tarifu“ neřeší uváděný problém zásobníků plynu, tedy zajištění dlouhodobé rentability. K zajištění této rentability dojde v případě, že bude vyšší cena za uskladňování. V konečné rovnici podle návrhu tedy obchodník nezaplatí za přepravu, o tuto částku zaplatí více zákazníci v ČR, obchodník však zaplatí více za uskladňování plynu. Zákazníkovi tedy vzroste cena za distribuci plynu stanovovaná ERÚ, ovšem pravděpodobně neklesne cena za vlastní dodávku plynu. Aby byl splněn požadavek předkladatelů, bude muset dojít k tomu, že obchodník zaplatí více za uskladňování, tedy sníží svoji marži, nebo toto navýšení promítne do ceny plynu, zákazník tedy zaplatí jako vždy vše. Prokažte, že tato

konstrukce nebude platit. Na rok 2015 již došlo k výraznému poklesu ceny za přepravu ze zásobníků plynu. Tato skutečnost se však vůbec neprojevila v cenách pro zákazníky. Lze proto předpokládat, že další snižování cen nepřinese efekt uváděný v materiálu.

9. „...chybějící výnosy budou alokovány adekvátním způsobem na jiné body soustavy.“

vlastní myšlenka je v rozporu s TAR NC, protože dojde ke křížovému financování, které ostatně bylo nežádoucí již před schválením TAR NC. Dopad této alokace na zákazníky je popsán výše. V případě alokace na jiné body soustavy (zřejmě vstupní hraniční body) dojde k disproporčnímu dopadu na účastníky trhu, kdy dojde ke zvýhodnění té části trhu účastnících se entit, které se snaží prosadit (ideálně za podpory svých podnikatelských skupin a spřízněných subjektů) své zájmy na úkor ostatních, přičemž své úmysly obhajují zajištěním bezpečnosti dodávek. Podle Desetiletého plánu provozovatele přepravní soustavy však ČR disponuje dostatečným množstvím kapacity v soustavě, aby byla zajištěna dodávka plynu. Prokažte, že nedojde ke křížovému financování výnosů provozovatele přepravní soustavy a stejně tak že alokace výnosů na jiné body soustavy nebude mít disproporční dopad.

10. Vyjádřete, jak navrhované opatření zvýší zájem obchodníků o skladování plynu. Jaké produkty budou víc využívány, jaká bude cena za tyto skladovací produkty.

11. „Na koncové zákazníky by naopak měl mít pozitivní cenový efekt i očekávané zvýšení likvidity na VOB způsobený odstraněním variabilních nákladů a snížením fixních nákladů na využívání virtuálních zásobníků...“

Toto tvrzení s největší pravděpodobností nebude platit. V minulé době deník Blesk poukázal na to, že cena plynu pro zákazníky nekopíruje změny ceny plynu na burze. Obchodníci výrazný pokles nákupních cen nepromítli do prodejních cen. Pro úplnost dodejme, že ERÚ tvrzení Blesku v podstatě verifikoval tím, že začal zveřejňovat tzv. indikativní cenu. Prokažte na ceně plynu pro domácnosti, o kolik za poslední 3 roky snížil cenu obchodník s plynem, který je součástí stejného podnikatelského uskupení jako provozovatel zásobníku plynu.

12. „Zamýšlený záměr pokročilé virtualizace má za cíl zatraktivnit PZP a zabránit jejich možnému utlumení či likvidaci.“

Rozhodující pro provozovatele zásobníků plynu je prodej kapacity. V kontextu citovaného tvrzení dokažte, že skladovací kapacita nebyla prodána. Dále vysvětlete, jak je možné, že jsou zásobníky neatraktivní, jestliže na počátku těžební sezóny jsou zpravidla plné. Pak opět vyvstává otázka záměru provozovatelů zásobníků plynu zvyšování kapacity zásobníku plynu do budoucna. Pokud některý z předkládajících provozovatelů zásobníku plynu dospěl k závěru, že jeho obchodní model, resp. ziskovost je neslučitelný s očekáváním vlastníků, měl by zvážit odprodej zásobníků, které jsou pro něj nerentabilní. Až po následném neúspěšném odprodeji lze mluvit o utlumení nebo likvidaci.

13. „Z pohledu obchodníků/skladovatelů dojde k zlevnění skladování na roční bázi i na bázi denních nákladů...“

Stejně jako v komentářích uvedených výše není zřejmé, jak toto snížení nákladů na skladování zajistí vyšší výnosy provozovatelům zásobníků plynu. Zdá se, že bylo vytvořeno plynárenské perpetuum mobile – všem všechno zlevní a přitom výnosy provozovatelů PZP budou vyšší.

14. „že snížení ceny za přepravu z podzemního zásobníku plynu nebylo natolik významné na to, aby mělo na trh sledovatelný dopad“

Na základě jakých analýz dospěli autoři materiálu k závěru, že vytvoření rozdílu mezi vstupním hraničním bodem a vstupním bodem zásobníků plynu (změna ze 753,46 Kč/MWh na 436,27 Kč/MWh) nebylo natolik významné, avšak snížení o zhruba stejnou částku bude mít výrazně pozitivní dopad na trh se skladovací kapacitou i na celý trh s plynem v ČR?

15. Z materiálu ani z veřejně dostupných zdrojů není jasné, jaké jsou náklady provozovatele podzemního zásobníku plynu na vlastní skladovací kapacitu. Považuji za iracionální a odporující principům péče řádného hospodáře, pokud provozovatel zásobníku plynu nabízí tuto kapacitu pod nákladovou cenou. Cena skladovací kapacity by měla odrážet náklady SSO plus hodnotu pro obchodníka. Kvantifikujte strukturu nákladů souvisejících se skladovací kapacitou za roky 2010 – 2016 po jednotlivých letech a jednotlivých provozovatelích zásobníků plynu v tomto členění:

- Náklady na financování
- Garance OTE
- Poduška
- Odpisy
- Provozní náklady
- Náklady na přepravu
- Marže provozovatele zásobníku plynu (zisk)

16. „malé aktivní využívání skladovacích kapacit omezuje obchodní likviditu na trhu se zemním plynem v ČR z důvodů existence dodatečných nákladů při využívání zásobníků pro krátkodobé obchodních příležitosti“

Materiál ve své podstatě usiluje o aktivnější využívání zásobníků plynu, avšak žádným způsobem neřeší problematiku multicyklických zásobníků, jichž se aktivnější využívání především týká.

17. „nízká poptávka po skladování zemního plynu v ČR vede také ke snížení bezpečnosti dodávek v ČR“

Co si lze představit pod pojmem nízká poptávka? Nezaměňuje se v tomto případě pojem „nízké výnosy z aukce“ za „nízkou poptávku“? Jedná se o dvě zcela odlišné situace. V souvislosti s citovaným výrokem uveďte, jakým způsobem spolu koreluje poptávka po skladovací kapacitě

a bezpečnost dodávek. Ukazatel N-1 jasně ukazuje, že přepravní soustava je dostatečně dimenzována.

18. „malé aktivní využívání skladovacích kapacit“

Není zřejmé, jakou metodikou se hodnotí parametr „aktivita využívání skladovacích kapacit“, ani co tento parametr sleduje a jaké by měly být optimální hodnoty.

19. „případné uzavírání podzemních zásobníků by do budoucna mohlo zhoršit možnosti obchodníků se zemním plynem plnit legislativní podmínku zajistit BSD minimálně z 30-ti procent z podzemních zásobníků“

Toto tvrzení je diskutabilní, neboť v případě, že by došlo k uzavření zásobníku plynu a tím k omezení skladovací kapacity, bude tato povinnost plněna při nutnosti vynaložit více prostředků. Autoři materiálu však mají detailnější informace o trhu s plynem a skladovací kapacitou, proto žádám o doplnění numerického vyjádření stavu, kolik procent skladovací kapacity by provozovatelé zásobníků plynu museli uzavřít, aby došlo k situaci, že nebude možné plnit uvedenou legislativní podmínku. Jako referenční zvolte rok, kdy bude dosaženo plného objemu zásobníku plynu v Dambořicích a kdy bude připojen zásobník v Dolních Bojanovicích k české soustavě.

20. „Pokročilou virtualizací PZP by se obchodníkům otevřel ve větší míře prostor pro využívání PZP pro jeho „vnější“ hodnotu (extrinsic value). Tzn. využívání krátkodobých příležitostí při neočekávaných anomáliích na trhu s plynem včetně mezidenního nebo vnitrodenního bilancování a při řízení konkrétního zákaznického portfolia subjektu zúčtování.“

Jsou na tento typ služby uzpůsobeny zásobníky v ČR? Kapacitně vyjádřete objem zásobníků, které uvedené služby dokáží poskytnout. Je zohledněna kapacitní situace na ČR/DE hranici, kde podle zprávy ACER již v současné době dochází k přetížení?

21. „Je důležité si také uvědomit, že zde mluvíme o realokaci výnosů TSO ve výši cca 100 mil. Kč z celkového objemu na úrovni cca 1,9 mld. Kč, tedy pouze o necelých 5 % z nákladů na přepravu. Pokud vycházíme ze zkušenosti, že přeprava se podílí cca 1 % na koncové ceně plynu, mluvíme zde pouze o realokaci (nikoliv navýšení) 0,05 % koncové ceny mezi spotřebiteli.“

Je zajímavé, že přesun 100 mil. Kč z nákladů obchodníka s plynem (tedy prakticky z neregulované části) do ceny, kterou bude muset hradit zákazník, zachrání podnikání tolika subjektů. Jakkoliv je však marginalizován dopad na zákazníka, nelze se spokojit s argumentem, že se jedná jen o 0,05 % zvýšení ceny, neboť každé zvýšení ceny musí mít své opodstatnění pro konečného spotřebitele plynu, který je v konečném důsledku plátcem každé "srandy", kterou si provozovatelé plynárenské infrastruktury, obchodníci, ministerstvo, ERÚ nebo Evropská komise vymyslí. Podobnou logikou akceptace marginálních navýšení tak lze dospět každoročně k mnohem hmatatelnějšímu zvýšení cen, a to je z toho důvodu, že každý subjekt použije stejnou „salámovou“ argumentaci, která ve výsledku však již nemá marginální efekt. V konečném důsledku může dojít k tomu, že zákazníkům dojde trpělivost a ochota hradit náklady, které většinou souvisí s lačností po zisku, a začnou se hromadně odpojovat.

22. „Nicméně při efektivním fungování trhu by tato varianta znamenala dílčí snížení přímých nákladů obchodníků, jež by se mělo v konkurenčním prostředí promítnout do nižších nabízených komoditních cen dodávek spotřebitelům.“

Důležité je slovo „mělo“. ERÚ nemá páky na ceny obchodníků, tudíž se ERÚ ve své podstatě vzdá vlivu na část nákladů v konečných cenách za příslib chování obchodníků dle pouček ekonomické teorie, které na trhu s plynem v ČR zásadně nefungují, nicméně toto bude jistě první světlá výjimka.

23. „Změna modelu by vedla k zjednodušení obchodování a zároveň pomohla stabilizovat podmínky pro vlastní činnost provozovatelů zásobníků.“

Pokud se provozovatelé zásobníků domnívají, že podmínky pro jejich činnost jsou málo stabilní, měl by ERÚ a MPO přistoupit ke změně modelu na plně regulovaný, který přinese požadovanou míru stability, nicméně za cenu nižších výnosů.

24. „Obchodování plynu v zásobníku na úrovni VOB.“

Zásobník ale není určen k tomu, aby v něm docházelo k obchodování s plynem. Podle třetího energetického balíčku: „SSOs are not allowed to produce gas in an EEA state, or supply, transport or sell gas except to the extent that the activity is necessary for the efficient operation of the storage facility or of another facility used by the owner to store gas.“ Konečný stav tedy může být v rozporu s principy, na kterých má být založen trh s plynem v EU.

25. Nelze se spokojit s tvrzením, že neexistují hrozby. Přinejmenším zde existuje riziko, že se očekávaný efekt v podobě zvýšení zájmu o skladování nedostaví. Za hrozbu lze označit také nově připravované zásobníky na Slovensku, které se mohou stát přímými konkurenty zásobníkům v ČR a ohrozit tak efekt, který je proklamován. Za hrozbu lze označit nepromítnutí snížení ceny (zrušení ceny) za přepravu u obchodníků do ceny dodávaného plynu. Za hrozbu lze označit mezeru v procesech, která umožní obcházet legislativu (DPH podvody).

26. „Předkládaný návrh pokročilé virtualizace je slučitelný s návrhem zavedení přeshraničního využití zásobníku plynu. Návrh přeshraničního využití zásobníku plynu má svá specifika, která nejsou předmětem tohoto dokumentu a k otázce jeho zavedení je třeba přistupovat samostatně.“

Kde je možné seznámit se s návrhem na přeshraniční využití zásobníku plynu?

27. „Při vstupu plynu do ČR se plyn automaticky dostává na VOB a dochází tak implicitně k zaplacení služby přepravy na území ČR. Samotný přesun plynu do a z VZP není přepravou, ale pouze přesunem v rámci VOB.“

Pokud plně platí toto tvrzení, pak je nezbytné, aby od platby za přepravu byly osvobozeny nejen předávací místa mezi přepravní soustavou a zásobníky plynu, ale aby za přepravu neplatili žádní zákazníci, čímž tedy zákazníci budou platit pouze za distribuci plynu, v jejíž ceně již nebude zahrnuta přeprava. Peníze získávané od zákazníků v ČR bude potom nezbytné vybírat na vstupu do ČR. Vyhodnocení tohoto dopadu na trh s plynem v ČR by potom mělo být nedílnou součástí materiálu.